

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ

тренінг з внутрішнього контролю та внутрішнього
аудиту для внутрішніх аудиторів системи міністерств,
інших центральних органів виконавчої влади

21 вересня 2017 року

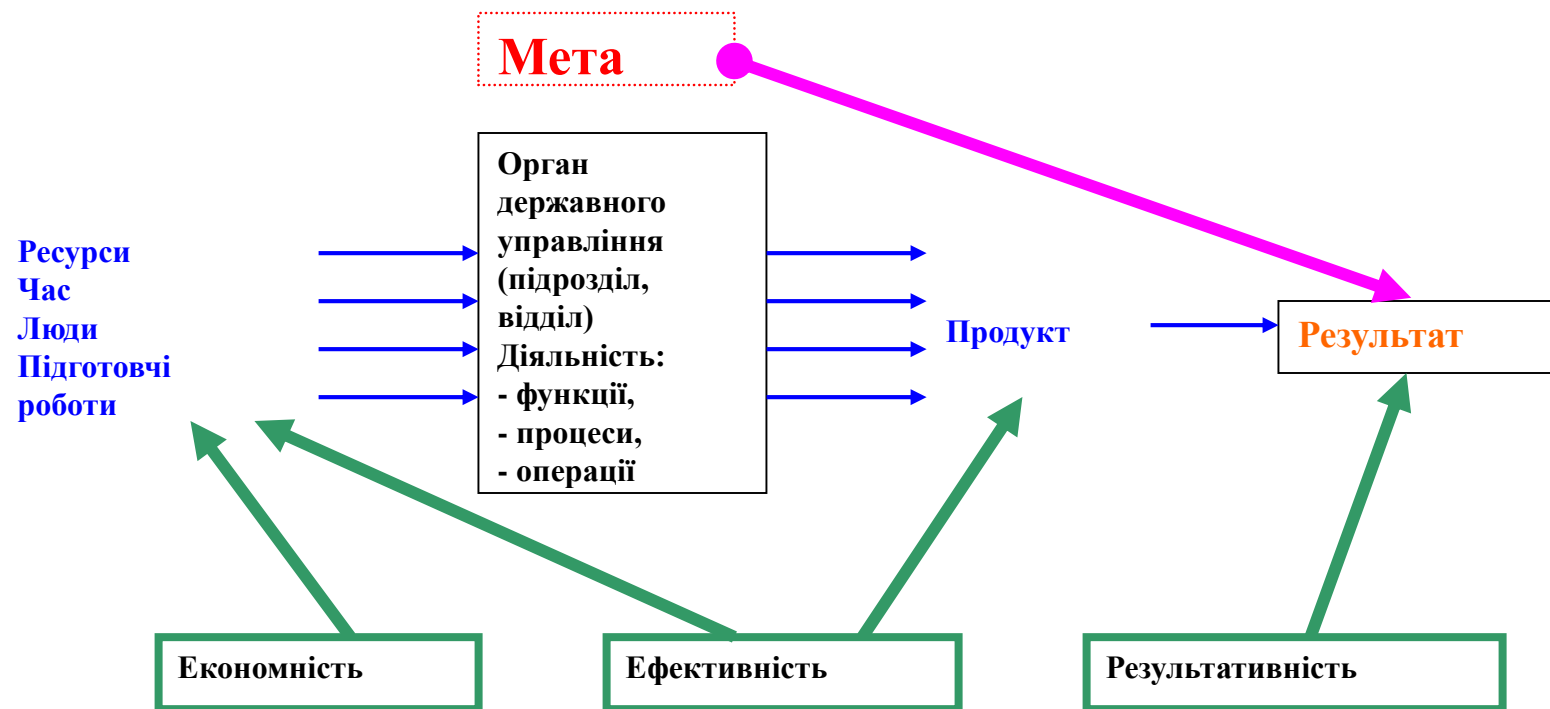
Внутрішній аудит ефективності

За вимогами вітчизняних Стандартів внутрішнього аудиту аудит ефективності може бути зосереджений на:

- ефективності функціонування системи внутрішнього контролю;
- ефективності планування, виконання та результатах бюджетних програм;
- якості надання адміністративних послуг;
- ефективності виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених актами законодавства;
- ступеня виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних і річних планах;
- ризиків, які негативно впливають на виконання функцій і завдань установи

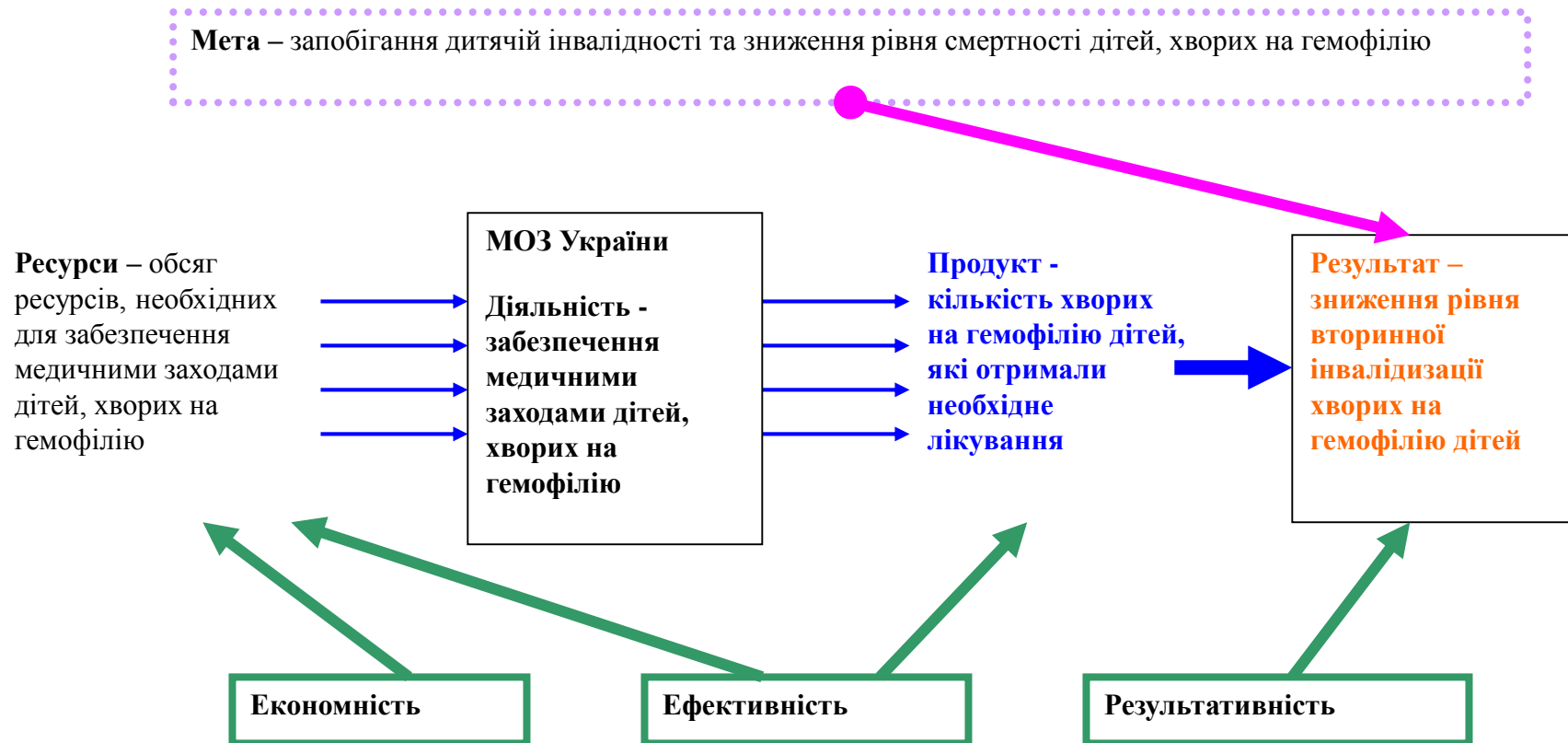
Модель "Внесок-Продукт"

Модель "Внесок-Продукт"

на прикладі дослідженої діяльності в рамках пілотного проекту в МОЗ України

Співвідношення категорій економічності, ефективності та результативності

Категорія	Приклад
1	2
Економічності	Мінімальне використання ресурсів для досягнення встановлених цілей: <i>Закупівля медикаментів за найнижчою ціною, з огляду на відповідну якість</i>
Ефективності	Співвідношення між продуктом – у вигляді товарів, послуг, чи інших продуктів – та ресурсами, що пішли на їхнє виробництво: <i>Своєчасне та 100 % забезпечення потреб хворих на гемофілію дітей необхідним медикаментозним лікуванням в межах визначених ресурсів</i>
Результативності	Ступень досягнення мети в контексті суспільної проблеми (потреби суспільства): <i>Зменшення рівня вторинної інвалідності хворих на гемофілію дітей в Україні</i>

Приклад звуження державних пріоритетів при формуванні паспорту бюджетної програми

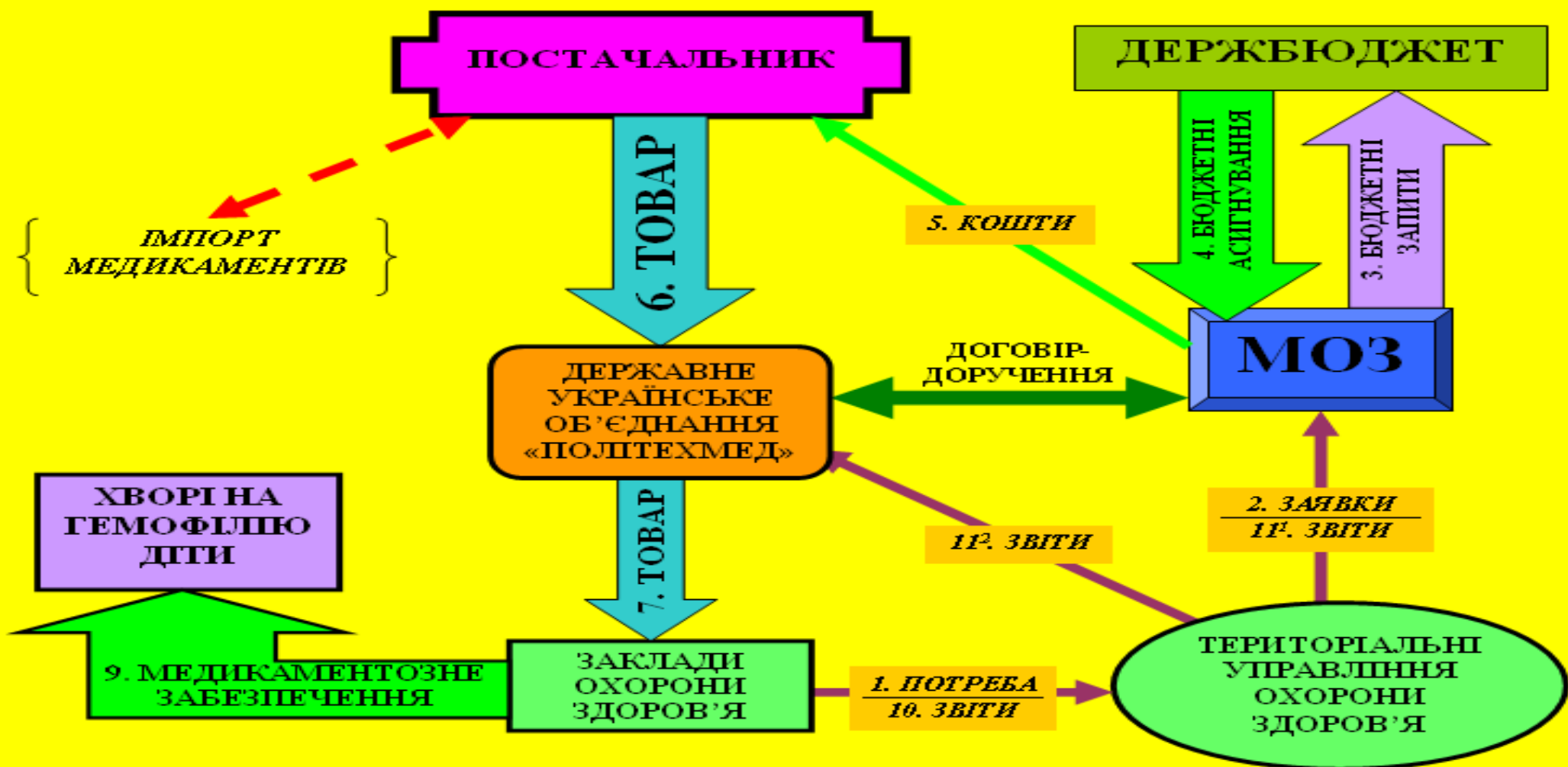

Основні шляхи вивчення об'єкту аудиту

- вивчення документів (що регламентують відповідний об'єкт)
- проведення інтерв'ювань, анкетувань, опитувань
- збирання та аналіз статистичних даних
- вивчення матеріалів попередньо проведених контрольних заходів, скарг, звернень, матеріалів ЗМІ
- проведення семінарів, робочих зустрічей з експертами
- участь у неформальних дискусіях
- спостереження за процесом в межах об'єкту аудиту
- проведення тестів, роботи з контрольними групами

ПРОЦЕС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕДИЧНИМИ ЗАХОДАМИ ДІТЕЙ, ХВОРИХ НА ГЕМОФІЛІЮ

“Аудиторська лійка”

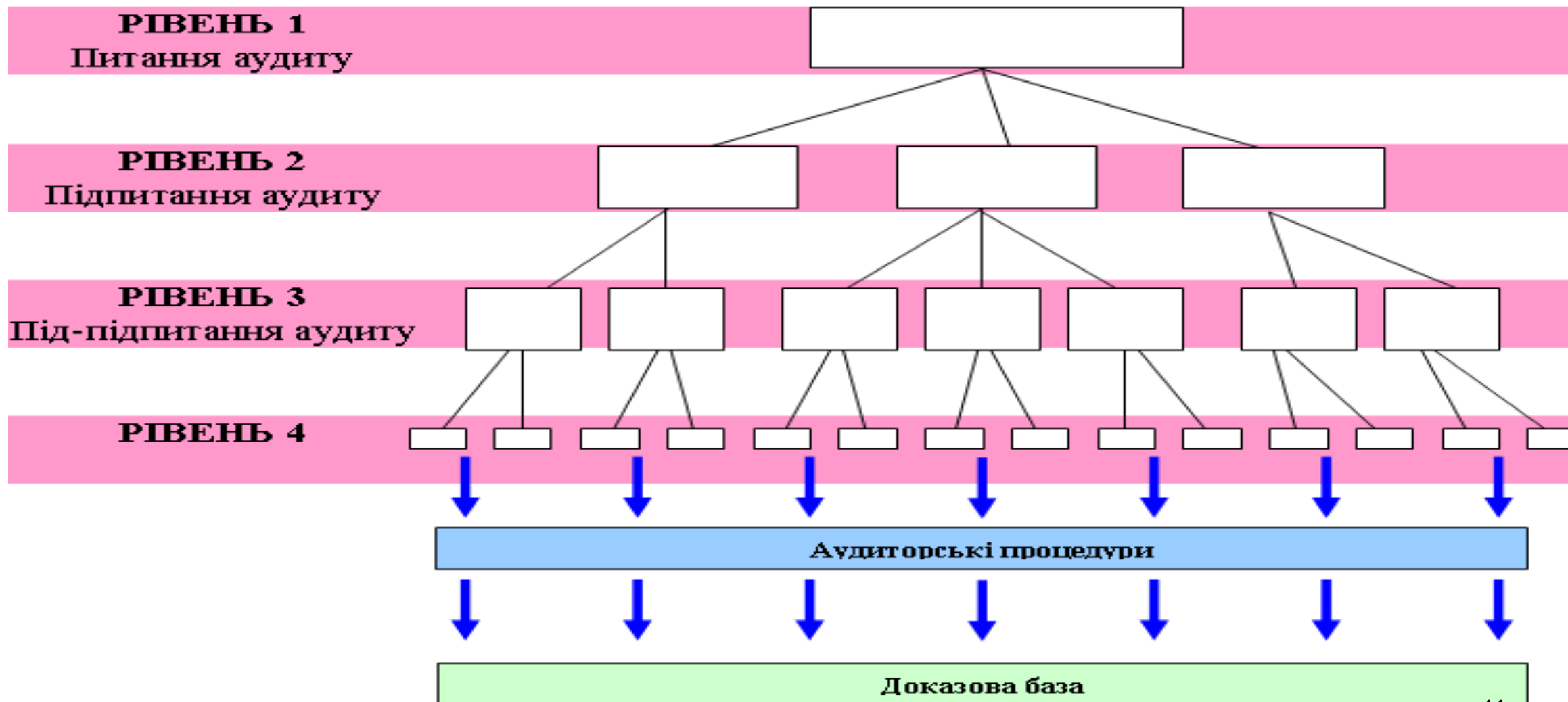
Приклад цілі внутрішнього аудиту ефективності (за результатами пілотного проекту в МОЗ України)

Дати оцінку ефективності планування, виконання та результатів Бюджетної програми «Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру» (КПКВК 2301400) із забезпечення лікуванням дітей, хворих на гемофілію, визначити проблеми в реалізації процесу, розробити пропозиції щодо його поліпшення (якісного та / або кількісного)

з метою підвищення рівня забезпечення таких дітей комплексом необхідних медичних заходів (своєчасно і в повному обсязі) та зниження рівня вторинної інвалідності серед таких дітей

Примірна схема деталізації аудиторського дослідження

Примірна програма внутрішнього аудиту

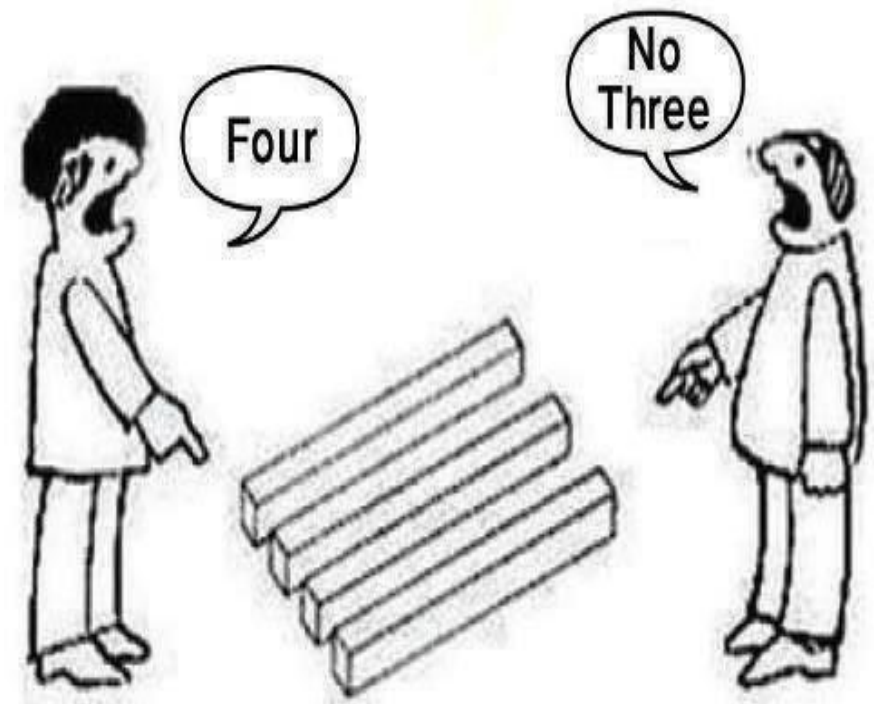
Напрямок аудиту	
Цілі внутрішнього аудиту	
Межі аудиту	
Підставу для проведення внутрішнього аудиту	
Об'єкт внутрішнього аудиту	
Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	
Термін проведення внутрішнього аудиту	
Початкові обмеження щодо проведення внутрішнього аудиту (часові, географічні та інші)	
Питання для аудиту	
Питання, що підлягають дослідженню з урахуванням ризиків (операції, ділянки бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю установи тощо)	
Обсяг аудиторських прийомів та процедур за кожним фактором ризику	
Організаційні складові	
Послідовність і терміни виконання робіт	
Склад аудиторської групи	
Планові трудові витрати	

Для чого потрібні критерії (моделі для порівняння)?

- Аудитору потрібний інструмент вимірювання;
- Вони попереджують розходження із керівництвом відносно аудиторських висновків/думок;
- Чітке визначення ключових концепцій в аудиті попереджує неправильне трактування

It is really confusing!!!

Приклад матриці планування дослідження

РИЗИКОВІ СФЕРИ (ГІПОТЕЗИ АУДИТУ)	МЕТОДИ ЗБОРУ ДАНИХ									КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ	ПІДТВЕРДЖЕНО / НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО
	Аналіз статистичної інформації та звітів даних	Аналіз нормативно-правової бази	Перевірка / аналіз документів			Інтерв'ю			Опитування батьків пацієнтів		
			МОЗ України	ДУО "Політехмед"	Медичні заклади	МОЗ України	ДУО "Політехмед"	Медичні заклади			
Ризик (гіпотеза) 1. Недоліки та прорахунки, допущені при формуванні досліджуваного напрямку Бюджетної програми, не забезпечують ключових принципів концепції програмно-цільового методу бюджетування, визначених ст. 20 Бюджетного кодексу, та не дозволяють в повній мірі проводити моніторинг, аналіз та оцінку ступеню досягнення визначених Загальнодержавною програмою державних пріоритетів за цим напрямом											
1.1 мета, визначена у паспорті Бюджетної програми за досліджуваним напрямом, не в повному обсязі відповідає цілям та пріоритетним завданням державної політики у цій сфері, визначеним у Загальнодержавній програмі, в результаті чого поза її межами залишається низка заходів, спрямованих на запобігання дитячій інвалідності		✓	✓							невідповідність мети Бюджетної програми цілям, визначеним Загальнодержавною програмою	+
1.2. завдання у цій частині Бюджетної програми та напрями використання коштів замість визначення переліку конкретних заходів, ще більше звужують, визначені на державному рівні цілі, зводячи їх лише до закупівлі медикаментів та виробів медичного призначення		✓	✓							відсутність у Бюджетній програмі конкретних заходів та етапів виконання завдань	+
1.3. результативні показники за досліджуваним напрямом не відображають ступінь досягнення поставленої мети, отже не можуть використовуватися для оцінки ефективності цього напрямку Бюджетної програми, як того вимагає п. 5-6 ст. 20 Бюджетного кодексу		✓	✓							невідповідність результативних показників вимогам наказу Мініфіну № 1536	+
1.4. недоліки та прорахунки, допущені при формуванні Бюджетної програми, не дозволяють в повній мірі проводити моніторинг та оцінку ступеню досягнення визначених Загальнодержавною програмою державних пріоритетів за досліджуваним напрямом		✓	✓							відсутність можливості проводити моніторинг та оцінку ступеню досягнення цілей	+
Ризик (гіпотеза) 2. Недостовірне / необґрунтоване визначення реальної потреби у медпрепаратах в цілому по Україні та в розрізі регіонів та окремих медичних закладів має негативний вплив на досягнення мети											
2.1. відсутність єдиного порядку формування, ведення та використання електронного реєстру хворих на гемофілію дітей спричиняє недостовірні та / або необґрунтовані розрахунки потреби у медпрепаратах	✓	✓	✓				✓	✓	✓	відсутність Порядку наявності різних даних щодо кількості хворих дітей різних джерел	+

Приклад матриці планування дослідження (продовження)

2.2. недостатність повної та всебічної інформації серед населення (особливо серед батьків хворих дітей) щодо гемофілії має негативний вплив на своєчасну діагностику, ускладнює процес лікування та не дає змогу хворим дітям вчасно потрапити на диспансерний облік, і, як наслідок, спричиняє недостовірність у визначенні потреби в медпрепаратах								✓	✓	1 випадок діагностування хвороби після першого крововиливу	+
2.3. обмежена кількість діагностичного обладнання та брак реагентів спричиняє відтермінування необхідного лікування та впливає на несвоєчасність потрапляння на диспансерний облік хворої дитини, що має наслідком неврахування (невчасне врахування) таких дітей при розрахунках потреби у медпрепаратах						✓		✓		відсутність діагностичного обладнання в більш ніж половині регіонів	+
2.4. помилки при обчисленні потреби, зумовлені неврахуванням залишків медпрепаратів					✓					1 факт неврахування залишків	-
Ризик (гіпотеза) 3. Несвоєчасне проведення тендерних процедур, розподілів медпрепаратів, порушення термінів їх постачання до закладів лікування призводять до несвоєчасного забезпечення хворих на гемофілію дітей такими медпрепаратами, що, в свою чергу, негативно впливає на загальну якість/своєчасність реалізації процесу											
3.1. несвоєчасне проведення процедури закупівлі медичних препаратів призводить до несвоєчасного їх розподілу між регіональними закладами охорони здоров'я		✓	✓	✓						1 факт несвоєчасного проведення закупівель (пізніше 1 місяця після виділення асигнувань)	+
3.2. порушення термінів розподілу медпрепаратів має наслідком несвоєчасне забезпечення закладів охорони здоров'я такими медпрепаратами		✓					✓			1 факт несвоєчасного здійснення розподілу (пізніше 7 днів після отримання медикаментів)	-
3.3. порушення термінів постачання медпрепаратів свідчить про несвоєчасне забезпечення закладів охорони здоров'я медпрепаратами для лікування хворих на гемофілію дітей				✓			✓			1 факт порушення умов поставки (графіку поставок)	-
Ризик (гіпотеза) 4. Відсутність дієвих механізмів моніторингу та контролю на етапі використання медпрепаратів кінцевим споживачем спричиняє ризик неналежного їх використання та, як наслідок, не забезпечує впевненості у досягненні цілей пріоритетів державної політики у сфері охорони здоров'я (в частині дитячої гемофілії)											
4.1. відсутність / недосконалість зворотного зв'язку між МОЗ України та кінцевим споживачем (хворими дітьми) або їх батьками, недостатня задоволеність споживачів		✓			✓			✓		відсутність зворотного зв'язку низька оцінка рівня лікування батьками хворих дітей (більше 50% батьків)	+
4.2. відсутність єдиного, уніфікованого та визначеного на законодавчому рівні Порядку обліку, використання та списання медичних препаратів для лікування гемофілії (із дієвим механізмом підтвердження фактів списання)		✓							✓	відсутність Порядку відсутність механізмів підтвердження	+

Внутрішній аудит ефективності

Аудитор одержує аудиторські дані, інформацію, які у подальшому формують доказову базу, шляхом застосування одного або декількох методів аудиту

Метод аудиту – це сукупність прийомів, використовуваних для дослідження стану об'єктів внутрішнього аудиту

Інтерв'ю

Інтерв'ю є важливим способом отримання і підтвердження інформації і фактів про те, як діють системи і механізми внутрішнього контролю.

Крім того, корисно пам'ятати низку "неписаних" правил щодо організації та проведення інтерв'ю.

- 1. Ставте відкриті запитання.*
- 2. Будьте обережними із навідними запитаннями.*
- 3. Робіть запитання короткими та однозначними.*
- 4. Уникайте запитань, які складаються з двох частин.*
- 5. Використовуйте послідовні запитання.*
- 6. Спостерігайте за опитуваним, а не тільки слухайте.*
- 7. Проявляйте інтерес до відповідей опитуваного.*
- 8. Дбайте про тон і атмосферу.*

Існує два типи інтерв'ю – спрямовані і неспрямовані

- Спрямоване інтерв'ю призначене для отримання конкретної інформації щодо фактів, які піддаються дослідженню - наприклад, порядок оплати рахунку-фактури. При такого роду інтерв'ю аудитор планує його таким чином, щоб встановити, яка інформація необхідна, і визначає питання, які забезпечать такою інформацією. Аудитор контролює хід усієї зустрічі, задаючи тон і темп і спрямовуючи обговорення відповідно до запланованих цілей. Перевага спрямованого інтерв'ю полягає в тому, що вони дають аудитору саме те, що він хоче знати. Недоліком є те, що вони виявляють дуже мало додаткової інформації.
- Неспрямоване інтерв'ю призначене для забезпечення розуміння об'єкту аудиту або окремих його аспектів. Уникаються прямі питання, інтерв'ю структуроване тільки в тій мірі, яку визначає аудитор, і відкриває широкий простір для обговорення. Цей підхід має потенціал, щоб розкрити нові сфери та питання для аудиту, але ці інтерв'ю повинні добре контролюватися, інакше вони можуть бути дуже довгими.

Методичний посібник з аудиту ефективності, розміщений на офіційному сайті Міністерства фінансів України

<https://minfin.gov.ua/news/view/metodychni-posibnyky-shchodo-dfvk?category=aspekti-roboti&subcategory=derzhavnyi-vnutrishnii-finansovyi-kontrol>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ